

Η Καρδιά της Βασιλοπούλας

Πηνελόπη Δέλτα

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένας βασιλιάς και μια βασίλισσα, και το βασίλειό τους ήταν ένα μεγάλο νησί. Ούτε πολύ όμορφο, ούτε πολύ πλούσιο ήταν το νησί τους. Είχε βουνά ψηλά, άγρια, χωρίς δέντρα, χωρίς πρασινάδα' στις πέτρες και στους βράχους δε φύτρωνε χορτάρι για να βοσκήσουν οι ποιμένες τ' αρνάκια τους. Κάτω στον κάμπο, ελιές και πάλι ελιές, με τα σταχτιά τους πένθιμα φυλλαράκια, κατέβαιναν ως τη θάλασσα' πού και πού μόνο, πρασίνιζαν τα χωράφια, κι εδώ κι εκεί μερικά σπάνια δάση άπλωναν τη σκιά τους γύρω στις ρεματιές. Παντού όμως βράχοι, με τη γυμνή μαύρη τους ράχη, λες και πλάκωναν τη γη.

Σαν καλός άρχοντας ο βασιλιάς είχε φροντίσει να χτίσει πλοία πολλά, έμαθε το λαό του να δουλεύει χωρίς να χάνει τον καιρό του, και να βγάζει πολλών ειδών εμπορεύματα, που τα πήγαιναν ύστερα με το βασιλικό στόλο και τα πουλούσαν στα ξένα μέρη.

Έτσι λοιπόν, χωρίς να είναι πλούσια η γη τους, την αγαπούσαν οι κάτοικοι και δεν υπέφεραν και πολύ από φτώχεια, ούτε γύρευε κανένας ν' αφήσει την πατρίδα του για να βρει πλούτη έξω από το νησί του. Το μυαλό και η δουλειά, αναπλήρωναν όσα δε χάριζε η γη.

Όλα τα καλά λοιπόν τα είχε ο βασιλιάς, την αγάπη του λαού, τα πλούτη που δίνει η εργασία και μια πολύ καλή βασίλισσα. Μόνο ένα πράγμα του έλειπε' παιδί δεν είχε.

Τέλος πάντων το απέκτησε και αυτό' ένα πρωί έμαθε με χαρά ο λαός όλος, πως γεννήθηκε στο παλάτι μια βασιλοπούλα.

Από τη χαρά του ο βασιλιάς κάλεσε στη βάφτιση όλο το λαό και όλες τις νεράιδες του νησιού. Τραπέζια έστρωσαν στους βασιλικούς κήπους, και όλα τα καλύτερα κρασιά του κελαριού τα έδωσε ο βασιλιάς, για να κεράσουν τον κόσμο που έρχονταν να ευχηθεί υγεία και χαρά στο νεογέννητο κοριτσάκι.

Μέσα στο παλάτι, όλες οι νεράιδες είχαν μαζευτεί γύρω στην κούνια και έδιναν κατά σειρά του μωρού από μια ευχή.

Η μία είπε πως θα γίνει η πιο όμορφη του κόσμου. Άλλη πως θα τραγουδά σαν αηδόνι. Η Τρίτη πως καμιά δε θα παραβγαίνει στη χάρη μαζί της. Η τέταρτη πως η εξυπνάδα της δε θα έχει ταίρι. Άλλη της είπε πως θα έχει γνώση σαν τους πιο σοφούς της γης, κι έτσι ώσπου δεν έμειναν παρά μόνο δυο νεράιδες που δεν είχαν μιλήσει ακόμα.

-Εγώ, είπε η προτελευταία, δε θα της δώσω μόνο μια ευχή' θα την προστατεύω από τη Ζωή και από κάθε λύπη. Με λένε Μοίρα, και θέλω η κόρη αυτή να μην κλάψει ποτέ.

Και, με το μαγικό ραβδί της, χτύπησε ελαφρά υη βασιλοπούλα στο στήθος, της πήρε την καρδιά, την έκλεισε σ' ένα μικρό κουτάκι, πήρε το κλειδί και αμέσως χάθηκε από το δωμάτιο, πριν μπορέσει κανένας να τη σταματήσει.

Ο βασιλιάς και η βασίλισσα τρομαγμένοι όρμησαν στην κούνια, να δουν αν ζούσε το παιδί τους' άλλ' η βασιλοπούλα κοιμόνταν ήσυχη.

-Χωρίς καρδιά! μουρμούρισε η βασίλισσα, πώς θα μας αγαπήσει;

Και όλοι γύρω αντιλάλησαν:

-Χωρίς καρδιά, πώς θα μας κυβερνήσει όταν πεθάνει ο καλός μας βασιλιάς;

Όπου η χαρά έγινε θρήνος, και όλοι ξέσπασαν στα κλάματα.

Μια νεράιδα ακόμα έμενε' σ' αυτήν έστρεψε ο βασιλιάς.

-Και συ, κυρα-Νεράιδα, της είπε, δώσε μian ευχήν στο παιδί μας, ξέκανε το κακό που μας έκανε η Μοίρα!

Να ξεκάνω αυτό που έκανε η δυνατότερή μου, δεν μπορώ, είπε η νεράιδα. Εγώ είμαι η Ζωή, και η Μοίρα με ορίζει! Μπορώ όμως να βοηθήσω τη βασιλοπούλα να ξαναβρεί την καρδιά της, αν καμιά μέρα τη θελήσει!

-Τώρα, τώρα! φώναξε η βασίλισσα, δώσε της τώρα την καρδιά της, κυρα-Ζωή!

-Όχι, είπε η Ζωή, αυτό δε γίνεται. Πρέπει να μεγαλώσει η βασιλοπούλα, και μόνη της να πάγει να τη φέρει. Ένα κλειδάκι μόνο θα της χαρίσω, εγώ, και μ' αυτό θα ξαναβρεί την καρδιά της, όποτε την επιθυμήσει.

Και όσο μιλούσε, με μια χρυσή αλυσιδίτσα κρέμασε ένα χρυσό κλειδάκι στο λαιμό του μωρού.

-Όταν θελήσει, εξακολούθησε η νεράιδα, ας βγάλει το κλειδί από την αλυσίδα, και αυτό θα την οδηγήσει... Αλλά να ξέρετε, πως το δώρο που κάνει η Ζωή είναι βαρύ' τη μέρα που θ' αποκτήσει την καρδιά της, η βασιλοπούλα σας θα νιώσει αγάπη και χαρά, θα νιώσει όμως και όλο το βάρος και τους καημούς της ζωής.

-Τότε κράτησέ το! παρακάλεσε η βασίλισσα. Δε θέλω να κλάψει το παιδί μου!

-Όχι, είπε ο βασιλιάς' να της το δώσεις, κυρα-Ζωή. Ας μάθει η βασιλοπούλα καημούς και πόνους για να γίνει άνθρωπος σωστός...

Πέρασαν χρόνια, η ευτυχία εξακολουθούσε στο νησί' αλλά στο παλάτι, δεν ήταν πια η χαρά σαν πρώτα.

Ο βασιλιάς και η βασίλισσα είχαν κρυφό και βαθύ καημό' η κορούλα τους δεν είχε καρδιά. Και όσο μεγάλωνε, τόσο γίνονταν πιο φανερός ο εγωισμός της.

Ήταν πολύ όμορφη και πολύ έξυπνη, όλες τις τέχνες τις είχε μάθει και με τους πιο σοφούς συζητούσε, και πολλές φορές φαίνονταν πιο γραμματισμένη και απ' αυτούς ακόμα.

Όλοι την θαύμαζαν, και διαλαλούσαν τη γνώση της και την ομορφιά της. Κανείς όμως δεν την αγαπούσε.

Η βασίλισσα το έβλεπε κι έκλαιγε κάποτε μυστικά, και θα έδινε όλα τα πλούτη του παλατιού της, για να δει στην κόρη της μια σπίθα καρδιάς.

Μια μέρα, η βασιλοπούλα έφθασε τρεχάτη στο δωμάτιο της βασίλισσας' στο χέρι της βαστούσε ένα άσπρο λαγουδάκι.

-Για δεσ, μητέρα, τι νόστιμα που πηδά! είπε' και με μια καρφίτσα τρύπησε το πλευρό του ζώου, που τινάχτηκε ξετρελαμένο από τον πόνο.

Η βασιλοπούλα ξεκαρδίστηκε.

-Δες, δεσ, μητέρα, τι αστείο! κι ετοιμάστηκε να ξαναρχίσει.

Η βασίλισσα αγανακτισμένη, άρπαξε το λαγουδάκι από τα χέρια της κόρης της και είπε με αυστηρότητα:

-Είσαι κακό και σκληρό κορίτσι' βρίσκεις ευχαρίστηση βασανίζοντας το ζώο αυτό που δεν μπορεί να διαφεντευτεί. Θα ήθελες να σε τρυπούσα όπως τρύπησες το λαγουδάκι σου;

-Όχι! είπε χωρίς να ταραχθεί η βασιλοπούλα, γιατί τότε θα πονούσα.

-Λοιπόν, γιατί τρυπάς εσύ το λαγουδάκι; Και αυτό πονεί!

Η βασιλοπούλα κοίταξε τη μητέρα της με απορία, σα να της μιλούσε μια ξένη γλώσσα που δεν την εννοούσε.

-Μα αφού εγώ δεν πονώ, αποκρίθηκε.

Εκείνη τη μέρα η βασίλισσα έκλαψε πικρά.

Άλλη μια φορά, της χάρισε ο βασιλιάς ένα ωραιότατο καναρινάκι. Βαστούσε η βασιλοπούλα το κλουβί στο χέρι όταν πέρασε πλάι από τη λίμνη του κήπου και, για να δει πως κολυμπά το πουλάκι, του έκοψε τα φτερά και το έριξε στο νερό. Σπάραζε το καημένο χτυπώντας τα φτερουγάκια του με απελπισία, και η βασιλοπούλα ξακαρδίζονταν στα γέλια.

Όταν έφτασε η βασίλισσα κοντά της, το καναρινάκι πνιγμένο δεν κουνούσε πια.

-Τι ανόητο, είπε η βασιλοπούλα στη μητέρα της' ψόφησε γρήγορα-γρήγορα! Και όμως ήταν τόσο διασκεδαστικό και αστείο, καθώς τίνιζε τα φτερά του για να βγει από το νερό!

Κι εκείνο το βράδυ πάλι, έκλαψε πικρά η βασίλισσα.

Άλλη φορά, παραμονή της Πρωτοχρονιάς, η βασιλοπούλα στέκονταν και κοίταζε με περιέργεια τη βασίλισσα που ζύμωνε τη βασιλόπιτα.

-Εγώ θα πάρω ο φλουρί, βέβαια! έλεγε η βασιλοπούλα.

-Θα το πάρει όποιος βρει' αποκρίθηκε η βασίλισσα' αυτό είναι τυχερό, σ' όποιον πέσει.

Την ώρα που ήθελαν να κόψουν την πίτα, η βασίλισσα πρόσταξε να καλέσουν ένα φτωχό, να πάρει και αυτός το μερδικό του. Ίσα-ίσα, εμπρός στην πόρτα, στέκονταν ένα αγοράκι κουρελιασμένο και τρέμοντας από το κρύο. Το έφεραν μέσα, και η βασίλισσα με συμπάθεια το φίλησε και πρόσταξε να το ντύσουν με ζεστά ρούχα. Μόνη της το κάθισε στο τραπέζι και του έδωσε να φάγει και να πιει. Αφού έφαγε και ζεστάθηκε, έφεραν την πίτα.

Ο βασιλιάς την έκοψε κι έδωσε στον καθένα το κομμάτι του με την τύχη του. Όλοι γύρευαν, με τα δόντια και με τα μάτια να βρουν το φλουρί, όταν με χαρά φώναξε το παιδάκι:

-Το βρήκα! και σήκωσε ψηλά το γυαλιστό χρυσό φλουρί.

-Ε! στην υγείά σου! είπε χαρούμενος ο βασιλιάς, σηκώνοντας το ποτήρι του.

Μα πριν προφτάσει το αγοράκι να πιάσει το δικό του, η βασιλοπούλα ρίχθηκε απάνω του και το κτύπησε στο κεφάλι με το ασημένιο πιάτο της.

-Δωσ' μου το φλουρί! Δωσ' μου το φλουρί! φώναζε έξω φρενών. Εγώ είπα πως το θέλω.

Με μεγάλη δυσκολία κατόρθωσαν να πάρουν το παιδί από τα χέρια της.

-Να του κόψουν το κεφάλι, φώναζε, και να μου δώσει το φλουρί!

Η βασίλισσα, αγανακτισμένη, της είπε:

-Θα σε δείρω εσένα, και δυνατά!

-Γιατί; ρώτησε με απορία η βασιλοπούλα.

-Δεν ξέρεις πως πονεί το καημένο το παιδάκι, όταν το χτυπάς στο κεφάλι;

-Ναι, μα τι με μέλει εμένα; αποκρίθηκε η βασιλοπούλα. Μ' αρέσει το φλουρί και θέλω να το πάρω' σαν πονέσει πολύ θα μου το δώσει.

Ό, τι κι αν της έλεγε η μητέρα της ήταν χαμένα λόγια' η βασιλοπούλα δεν καταλάβαινε. Κι εκείνη την νύχτα την πέρασε πάλι η βασίλισσα κλαίγοντας πικρά...

...Περνούσαν τα χρόνια, μεγάλωνε η βασιλοπούλα, και όλο γίνονταν ομορφότερη κι εξυπνότερη, αλλά όλο και πιο εγωίστρια και άκαρδη. Οι γονείς της πάλι όσο πήγαινε πικραίνονταν περισσότερο, γιατί έβλεπαν πως ολοένα λιγότευε η αγάπη του λαού για την όμορφη μα άσπλαχνη βασιλοπούλα.

Μα κι αυτή δεν ήταν ευχαριστημένη.

Λύπη και οίκτο δεν γνώρισε, μα και χαρά δεν ήξερε τι θα πει. Όταν έβλεπε τις φιλενάδες της να φιλούν τη μητέρα τους απορούσε, γιατί αυτή δεν είχε όρεξη να φιλήσει τη δική της μητέρα.

Όταν άκουε τους άλλους να μιλούν για συγκίνηση, έλεγε μέσα της:

Τι είναι αυτό;

Μια μέρα, πέρασε ένας λαουτάρης από το νησί, και ο βασιλιάς πρόσταξε να ‘ρθει και να τραγουδήσει και να παίξει στο παλάτι μπροστά σ’ όλη την αυλή. Το βράδι, στον κήπο, ο λαουτάρης έπαιξε το λαούτο και τραγούδησε, είχε ωραία φωνή και ο βασιλιάς ευχαριστήθηκε πολύ, και τον πρόσταξε να πει κανένα τραγούδι της πατρίδας του.

Και τραγούδησε πάλι ο λαουτάρης, με τόση αγάπη είπε την ομορφιά της πατρίδας του και τον πόνο που βρίσκονταν στα ξένα, που όλοι γύρω έκλαψαν.

Η βασιλοπούλα μόνο έμενε ατάραχη, και απόρησε γιατί να κλαίνε οι άλλοι, ενώ αυτή δεν αισθάνονταν ούτε λύπη ούτε χαρά. Και όταν άκουσε τον βασιλιά, που πρόσταξε να δώσουν στον τραγουδιστή ένα σακί φλουριά, είπε θυμωμένη στον πατέρα της:

-Δε λυπήθηκες να πετάξεις τόσα φλουριά για έναν κουρελιάρη, που μας σκότισε τόση ώρα με τις φωνές του και με τα λαούτα του;

-Γιατί λες πως μας σκότισε; αποκρίθηκε ο βασιλιάς. Μας ευχαρίστησε απεναντίας, γιατί τραγούδησε με πόνο και με καρδιά!

Αλλά πάλι δεν κατάλαβε η βασιλοπούλα.

Επειδή όμως ήταν πολύ έξυπνη, αντιλαμβάνονταν πως κάτι της έλειπε που την έκανε διαφορετική από τους άλλους ανθρώπους, μα δεν ήξερε τι ήταν αυτό το κάτι. Και για να το εξηγήσει έλεγε μέσα της:

Εγώ είμαι εξυπνότερη από τους άλλους, και γι' αυτό ούτε με πειράζει τίποτε, ούτε με συγκινεί.

Έγινε δεκάξι χρονών η βασιλοπούλα, και οι γονείς της συλλογίστηκαν πως ήταν πια καιρός να την παντρεύσουν.

Στο γειτονικό βασίλειο ήταν ένα όμορφο βασιλόπουλο, γνωστό στον κόσμο για την παλικάριά του και την ευγένεια της ψυχής του. Ήταν προικισμένο με όλα τα ωραιότερα προτερήματα, και ο πατέρας του και η μητέρα του το λάτρευαν.

Η ομορφιά και η εξυπνάδα της βασιλοπούλας είχαν ακουστεί και στο δικό του βασίλειο και το βασιλόπουλο αποφάσισε να την πάρει αυτή γυναίκα του.

-Με την ευχή σας, είπε στους γονείς του, θα πάω να την ζητήσω.

Και του έδωσαν την ευχή τους, και ξεκίνησε το βασιλόπουλο για το νησί της βασιλοπούλας.

Όταν το έμαθε ο βασιλιάς, ετοίμασε μεγάλα πανηγύρια και μεγάλα ξεφαντώματα, γιατί το είχε τιμή του να κάμνει γαμπρό τέτοιο τρανό βασιλόπουλο.

Ένα φόβο μόνο είχε, και τον ξεμυστηρεύτηκε της βασίλισσας:

-Να μην τύχει και κάμει ή πει τίποτα η κόρη μας, που να λυπήσει το γαμπρό και να δει που δεν έχει καρδιά!

Φώναξε λοιπόν την κόρη της η βασίλισσα, της είπε πως έρχεται το γειτονικό βασιλόπουλο, και της εξήγησε πώς πρέπει να φέρεται. Αλλά με το φαντασμένο ύφος της αποκρίθηκε η βασιλοπούλα:

-Είμαι η πιο όμορφη και η εξυπνότερη του κόσμου, τιμή του είναι να με πάρει.

Κι έκλαψε πάλι η βασίλισσα, και δεν είπε τίποτα στην κόρη της.

Όταν την είδε το βασιλόπουλο έμεινε άφωνο. Τέτοια ομορφιά, τέτοια χάρη, ούτε στα πιο τρελά του όνειρα δεν τα είχε φαντασθεί. Δεν έβγαζε τα μάτια του από πάνω της.

Ζήτησε αμέσως να γίνουν αρραβώνες, και μα χαρά το δέχθηκε ο βασιλιάς. Ευθύς πρόσταξε τις μουσικές να γυρίσουν στους δρόμους, για να μάθει όλος ο λαός την καλήν είδηση, και πρόσταξε να στρωθεί αμέσως τραπέζι μεγάλο και να φέρουν πάλι τα καλύτερά του κρασιά, για να πει ο κόσμος στην υγεία του γαμπρού και της νύφης.

Αλλά όταν κάθησαν στο τραπέζι, ούτε να φάγει ήθελε το βασιλόπουλο ούτε να πει, μόνο τη βασιλοπούλα ήθελε να κοιτάζει.

Αφού απόφαγαν και ο βασιλιάς και οι αυλικοί ήπιαν στην υγεία των αρραβωνιασμένων, βγήκαν όλοι στο χορό, και πήρε το βασιλόπουλο τη βασιλοπούλα και χόρεψαν με τόση χάρη, που όλοι γύρω στέκονταν μαγεμένοι.

Όταν τελείωσε ο χορός, την πήρε το βασιλόπουλο να σεργιανίσουν το περιβόλι.

-Τέτοια βασίλισσα σαν εσένα δε θα φαντάζεται ο λαός μου, της είπε, ούτε η μητέρα μου δεν ήταν τόσο όμορφη!

Εκείνη ευχαριστήθηκε με τα κολακευτικά αυτά λόγια, και με το νου της έβαλε να γίνει αμέσως και βασίλισσα, για να έχει όλα τα μεγαλεία και τις δόξες.

-Πότε θα με κάμεις βασίλισσα;

Το βασιλόπουλο κοντοστάθηκε και την κοίταξε με απορία.

-Όταν γίνω εγώ βασιλιάς, αποκρίθηκε' και ελπίζω να αργήσει αυτό πολύ ακόμα, για να ζήσει χρόνια πολλά ο πατέρας μου...

-Αχ, διέκοψε η βασιλοπούλα. Αν σε πάρω, θέλω να γίνω αμέσως βασίλισσα, για να φορώ το στέμμα και την πορφυρένια βασιλική στολή, που θα πηγαίνει τόσο καλά με την ομορφιά μου.

Τότε λυπήθηκε το βασιλόπουλο, που δεν αποκρίθηκε τίποτε. Εκείνη νόμισε πως παραδέχτηκε τα λόγια της, και του εξήγησε με τι τρόπο μπορούσε να γίνει αμέσως βασιλιάς.

-Θα πάρω το στόλο του πατέρα μου του βασιλιά, και όλο του το στρατό, και θα φύγομε μαζί, θα αποβιβαστούμε στο βασίλειό σου, χωρίς τίποτε να ξέρουν οι γονείς σου, και, καθώς θα είναι ανετοιμάστοι, θα μπουν οι στρατιώτες μας στο παλάτι, θα διώξουν τον πατέρα σου και θα γίνεις εσύ ρήγας κι εγώ ρήγισσα.

Το βασιλόπουλο, καθώς άκουσε αυτά τα λόγια, άρπαξε το κεφάλι του με φρίκη μέσα στα δυο του χέρια.

-Μα τι είσαι συ, βασιλοπούλα μου; ρώτησε. Γυναίκα είσαι ή θηρίο;

-Θέλω να γίνω βασίλισσα, αποκρίθηκε με πείσμα εκείνη' αλλιώς δε σε παίρνω.

Απελπισμένο και ως την καρδιά θλιμμένο, της είπε το βασιλόπουλο πως τη θέλει γυναίκα του και πως θα την πάρει και πως τόσο θα την αγαπά, που θα την κάμνει και αυτή να μαλακώσει και να γίνει γλυκιά και καλή γυναίκα.

Άλλ' αυτή δεν άκουε από τέτοια λόγια.

-'Η βασίλισσα θα με κάμεις αμέσως, ή φύγε μονάχος.

-Θα με κάμεις να πάγω να πέσω στη λίμνη και να πνιγώ! της είπε το βασιλόπουλο.

-Και δεν πας; αποκρίθηκε.

Έτρεξε λοιπόν το βασιλόπουλο και ρίχθηκε στη λίμνη' κι εκείνη το κοίταζε και ούτε ταραχθηκε, παρά όταν είδε τα νερά που τον σκέπασαν, σήκωσε τους ώμους της και γύρισε προς το παλάτι.

-Τι κουτός που ήταν! είπε. Δεν του αξίζει άλλο τέλος.

Ένας ψαράς στέκονταν στην άκρη της λίμνης, όταν έπεσε μέσα το βασιλόπουλο. Καθώς τον είδε, ρίχθηκε στο νερό, κολύμπησε ως το μέρος όπου είχε βουλιάξει, βούτησε και τον έβγαλε λιποθυμισμένο, αλλά ζωντανό ακόμα.

Μεγάλο κακό έγινε στο παλάτι, όταν έφεραν πίσω το αναίσθητο βασιλόπουλο. Η βασίλισσα αμέσως κατάλαβε πως η κόρη της ήταν ανακατωμένη στην καταστροφή αυτή, κι έτρεξε στο δωμάτιό της για να την ξεμολογήσει.

Η βασιλοπούλα της διηγήθηκε ολόκληρη την ιστορία, χωρίς ν' αποσιωπήσει καμιά από τις άκαρδες λέξεις της και πρόσθεσε:

-Τι φταίω εγώ αν είναι τόσο κουτός, που δεν καταλάβαινε πως γυρεύω το καλό του;

Από αγανάκτηση η βασίλισσα δε βαστάχθηκε πια, και τραβώντας τα μαλλιά της είπε:

-Είσαι καταδικασμένη, κόρη μου, όλο λύπες να σπέρνεις γύρω σου! Αχ! Τι κακό που σου έκαμνε η Μοίρα σου όταν σου πήρε την καρδιά!

Η βασιλοπούλα δεν κατάλαβε τα λόγια της μητέρας της.

-Τι θα πει, μου πήρε την καρδιά; ρώτησε. Ποια καρδιά;

Και τότε με κλάματα της διηγήθηκε η βασίλισσα την ιστορία της βάφτισής της.

Η βασιλοπούλα δεν είχε καρδιά, μα είχε μυαλό. Συλλογίστηκε λίγο και ξαναθυμήθηκε όλη της την περασμένη ζωή, και τότε κατάλαβε πολλά πράγματα, πολλά λόγια που είχε ακούσει και που ως τότε της είχαν φανεί ανεξήγητα.

Τι άκαρδη... τι άπονη... τι άσπλαχνη...

Όλα αυτά τα λόγια, που είχε ακούσει να λένε γι' αυτήν σε διάφορες περιστάσεις της ζωής της, τα ένιωθε τώρα.

-Μητέρα, είπε συλλογισμένη' φταίγω εγώ αν δεν έχω καρδιά;

-Όχι, παιδί μου' η Μοίρα σου την πήρε.

-Και δεν μπορώ να την ξαναβρώ;

-Ναι, μπορείς, είπε η βασίλισσα, φθάνει να το θέλεις.

-Το θέλω, είπε η βασιλοπούλα.

Η βασίλισσα της εξήγησε τότε με τι τρόπο μπορούσε να την ξαναβρεί και η βασιλοπούλα θέλησε αμέσως να ξεκρεμάσει το κλειδάκι από το λαιμό της, αλλά η μητέρα της τη σταμάτησε.

-Πρέπει πρώτα να ξέρεις, πως αν βρεις την καρδιά σου, θα χάσεις τη σημερινή σου ησυχία.

Και της ξανάπε τα λόγια της Ζωής:

-Σκέψου' θέλεις να αντικρίσεις τόσες λύπες;

Συλλογίστηκε η βασιλοπούλα και αποκρίθηκε:

-Δεν ξέρω τι είναι η λύπη' μα έχω περιέργεια να τη γνωρίσω. Κι έτσι που ζω δε βρίσκω τίποτε που να μ' αρέσει στη ζωή. Δεν γνωρίζω λύπη, μα δεν ξέρω τι θα πει αυτό που λέτε σεις χαρά, ώστε δεν έχει και πολύ σημασία η ζωή μου.

Η βασίλισσα τη φίλησε με συγκίνηση.

-Πήγαινε, παιδί μου, με την ευχή μου, της είπε. Και η ίδια έλυσε την αλυσιδίτσα από το λαιμό της βασιλοπούλας και της έδωσε το χρυσό κλειδάκι...

Αμέσως πήδησε το κλειδάκι από τα χέρια της βασιλοπούλας κι έπεσα από το παράθυρο. Εκείνη ξαφνιάστηκε, και με φόβο μην το χάσει έτρεξε στο περιβόλι, και από κάτω από το παράθυρό της το ξαναβρήκε. Έλαμπε σα φωτιά' πριν προφτάσει όμως να το πιάσει, πήδησε πάλι το κλειδάκι και έπεσε μερικά βήματα μακρύτερα. Έτρεξε πάλι η βασιλοπούλα να το πιάσει και πάλι πήδησε το κλειδάκι, και όλο το κυνηγούσε εκείνη, και όλο της ξέφευγε, και βγήκαν από το περιβόλι του παλατιού κι έτρεξαν στον κάμπο και ύστερα στο βουνό, και όλο πηδούσε το κλειδάκι και όλο το κυνηγούσε η βασιλοπούλα.

Είχε ανέβει κάμποσο ψηλά στο βουνό, όταν σ' ένα γύρισμα του δρόμου απάντησε μια γριά κουρελιασμένη και βρώμικη, με μικρά πονηρά μάτια και κίτρινη όψη, που της άπλωσε το χέρι:

-Δώσε μου, χρυσή μου κοπέλα, μια πεντάρα ν' αγοράσω λίγο ψωμάκι.

-Δεν έχω καιρό, αποκρίθηκε η βασιλοπούλα.

Και εξακολούθησε το δρόμο της, με τα μάτια καρφωμένα στο κλειδάκι της.

Παραπάνω είδε άλλη γυναίκα με ξέπλεκα μαλλιά, που κάθονταν στα χώματα κι έκλαιγε απελπισμένα, σκυμμένη πάνω στο μωρό της που βογγούσε σιγά, με κλεισμένα μάτια.

-Το παιδάκι μου πεθαίνει! μοιρολογούσε η μητέρα. Αχ, και να μπορούσα να το σώσω!

-Πάρε το στο γιατρό, της φώναξε περνώντας η βασιλοπούλα.

-Πώς να το πάω στο γιατρό, αφού ούτε ψωμί δεν έχω ν' αγοράσω! αποκρίθηκε η δυστυχισμένη.

Η βασιλοπούλα σήκωσε στους ώμους της με αδιαφορία, κι εξακολούθησε να κυνηγά το κλειδάκι της.

Ανέβαινε κι όλο ανέβαινε η βασιλοπούλα, και όλο της ξέφευγε το κλειδάκι. Στο δρόμο της είδε και άλλες δυστυχίες' ποτέ όμως δε σταμάτησε. Οι δυστυχίες των άλλων δεν την συγκινούσαν εκείνη.

Ένα τυφλό παιδάκι έπεσε μπροστά της σ' ένα χαντάκι' κι έβγαλε μια φωνή κι έμεινε ακίνητο. Αλλά η βασιλοπούλα δε σταμάτησε να το σηκώσει.

Παραπάνω απάντησε χωροφύλακες που πήγαιναν έναν άνθρωπο με αλυσίδες στα χέρια. Έκλαιγε και δέρνονται ο δυστυχισμένος.

-Θα πληρώσω το χρέος μου, έλεγε' αφήστε με να δουλέψω! Θα πεθάνουν τα παιδιά μου από την πείνα, αν με κλείσετε! Λυπηθείτε τα παιδιά μου!

Αλλά τον έσερναν οι χωροφύλακες, και η βασιλοπούλα, που μ' ένα κουμπί του μανικιού της μπορούσε να πληρώσει δέκα φορές το χρέος του, δε σταμάτησε.

Ανέβαινε, ανέβαινε, η βασιλοπούλα, έφθασε σε γκρεμούς και σε βράχους, όπου ούτε σπίτι ούτε άνθρωπος δε βρίσκονταν πια, και όλο της ξέφευγε το κλειδάκι, και όλο ανέβαινε η βασιλοπούλα.

Είχε αρχίσει να κουράζεται, και το βουνό τέλος δεν είχε. Μα αν δεν είχε καρδιά η βασιλοπούλα, είχε όμως θέληση δυνατή, και είχε βάλει με το νου της να πάρει πίσω την καρδιά της.

Έφθασε τέλος στην κορυφή' εκεί σταμάτησε το κλειδάκι. Έτρεξε η βασιλοπούλα να το πιάσει και έξαφνα άνοιξε ο βράχος μπροστά της, και μέσα στη σχισμάδα είδε ένα μικρό κουτάκι. Καθώς έσκυψε να το πιάσει, πήδησε το κλειδάκι για τελευταία φορά και χώθηκε μόνο του στην κλειδαρότρυπα...

Άπλωσε το χέρι της η βασιλοπούλα, άρπαξε το κουτί και άνοιξε με βία το σκέπασμα. Μέσα είδε την καρδιά της.

Την ίδια στιγμή, παρουσιάστηκε μπροστά της μια νεράιδα κάτασπρα ντυμένη γύρω της χύνονταν τόσο φως, που θαμπώθηκαν τα μάτια της βασιλοπούλας και τα σκέπασε με το χέρι της.

-Μη φοβάσαι, της είπε η νεράιδα είμαι η Ζωή, κι εγώ σε οδήγησα εδώ, για να ξαναβρείς την καρδιά σου. Μα πριν τη πάρεις, πρέπει να ξέρεις τι κάνεις. Η Μοίρα θέλησε να ζήσεις, χωρίς πόνους και λύπες, και σου πήρε την καρδιά σου' εγώ όμως δεν παραδέχομαι τη ζωή χωρίς αισθήματα, και στου έδειξα το δρόμο για να τη βρεις πάλι. Θα μάθεις τώρα τη λύπη, αλλά θα μάθεις και τη χαρά, γιατί θα νιώσεις τι θα πει αγάπη. Ως τώρα σ' αγάπησαν οι άλλοι' εσύ δεν αγαπάς κανένα, ούτε καν τη μάνα σου. Θέλεις να ζήσεις ζωή δυνατή, ζωή γεμάτη χαρά και λύπη, λαχτάρα και πόνους;

-Ναι! είπε η βασιλοπούλα. Το θέλω!

-Πρέπει να το θελήσεις με όλη σου την δύναμη, είπε η νεράιδα, για να νικήσεις την απόφαση της Μοίρας.

-Το θέλω, είπε η βασιλοπούλα, με όλη μου την δύναμη.

-Εμπρός, λοιπόν, τράβα το δρόμο σου με θάρρος.

Και με το μαγικό της ραβδί, η Ζωή χτύπησε ελαφρά τη βασιλοπούλα στο στήθος.

Ένα φως τόσο δυνατό έλαμψε πάλι, που η βασιλοπούλα έκλεισε τα μάτια της. Όταν τ' άνοιξε, ήταν νύχτα' το κουτί και το μαγικό κλειδάκι είχαν ξαναχωθεί στο βράχο και η νεράιδα είχε γίνει άφαντη...

Στα σκοτεινά κατέβαινε η βασιλοπούλα το βουνό' δεν έβλεπε τίποτα' ήταν φοβερά κουρασμένη από το δρόμο που είχε κάμει, και κάθε λίγο σκόνταφτε στις πέτρες, αλλά δεν την πείραζε. Τα τελευταία λόγια της Ζωής της είχαν δώσει θάρρος, και αισθάνονταν μέσα της μια δύναμη καινούρια. Συλλογίζονταν τη μητέρα της και τον πατέρα της, και της ήρχονταν μια λαχτάρα άγνωστη ως τότε, να τους φιλήσει και να ξανακούσει τη φωνή τους.

-Περίεργο! είπε μέσα της. Ως τώρα ποτέ δεν τους είχε συλλογιστεί.

Ο δρόμος ήταν δύσκολος. Αφού περπάτησε πολλή ώρα, κάθισε σε μια πέτρα για να ξεκουραστεί, και την πήρε ο ύπνος.

Είδε όνειρα περίεργα' πως γύρισε στο παλάτι, και με αγάπη έπεφτε στην αγκαλιά του πατέρα της και της μητέρας της, και το βασιλόπουλο γονατιστό της φιλούσε τα χέρια ενώ ο λαός όλος ζητωκραύγαζε έξω από τα παράθυρα, και την έλεγε πολυαγαπημένη βασιλοπούλα, και άλλα λόγια που της φαίνονταν ασυνήθιστα και χωρίς έννοια. Και αυτή απορούσε, και γύρευε να καταλάβει για ποιο λόγο αισθάνονταν τόσην όρεξη να ευχαριστήσει όλους, γιατί την πλημμύριζε τόση χαρά, και γιατί την αγαπούσε τόσο ο λαός της, που ως τότε μόνο άκαρδη και άπονη την ήξερε.

-Θα βρέξει, μα τι πειράζει; είπε χαρούμενη η βασιλοπούλα' σε λίγο θα είμαι στο παλάτι.

Μάζεψε μερικά βατόμουρα, και τα έφαγε για να σβήσει την πείνα της και τη δίψα της' ύστερα τρεχάτη άρχισε πάλι να κατεβαίνει το βουνό.

Εκεί που πήγαινε όμως, άκουσε ομιλίες δυνατές, σαν φωνές που μάλωναν, και μεταξύ τους ξεχώρισε μια φωνή τόσο λυπητερή, που αμέσως σταμάτησε για να ακούσει καλύτερα...

-Τα παιδιά μου έμειναν στο δρόμο, αφήστε με να πάγω να τα μαζέψω! έλεγε η λυπητερή φωνή. Δείτε μαυρίλα που πλάκωσε! Θα παγώσουν, τα καημένα!

-Τράβα μπρος! Τράβα μπρος! απαντούσαν θυμωμένες οι άλλες φωνές.

Έτρεξε η βασιλοπούλα, και σ' ένα γύρισμα του δρόμου είδε το χρεωφειλέτη και τους χωροφύλακες, που τους είχε απαντήσει ανεβαίνοντας.

-Γιατί πάτε αυτόν τον άνθρωπο στη φυλακή; ρώτησε τον αρχηγό.

-Γιατί δεν πληρώνει τα χρέη του, απάντησε αυτός χωρίς να γνωρίσει τη βασιλοπούλα.

-Μα πώς να τα πληρώσω, που δεν έχω ούτε ένα κομμάτι ψωμί για τα παιδιά μου, φώναξε ο αλυσοδεμένος. Αρρώστησε η γυναίκα μου και ό, τι είχα το ξόδεψα στα γιατρικά, ώσπου μας άφησε χρόνους η καημένη, Θεός σχωρέσ' την, και μένουν τα παιδιά μου στο δρόμο!

Δεν μπόρεσε να πει περισσότερα και πνίγηκε στα κλάματα.

Τα μάτια της βασιλοπούλας γέμισαν δάκρυα.

-Πόσα χρεωστά ο άνθρωπος αυτός; ρώτησε τον αξιωματικό.

-Τρία χρυσά φλουριά, κυρά μου, και τα έξοδά μας.

-Έβγαλε το χρυσό της πουγκί και το έδωσε του χρεωφειλέτη.

-Πλήρωσε το χρέος σου, του είπε, και κράτησε όσα μένουν για τα παιδιά σου.

Ο δυστυχισμένος έπεσε στα πόδια της και φίλησε τον ποδόγυρο του φουστανιού της.

-Μη μ' ευχαριστείς, του είπε η βασιλοπούλα. Εγώ πρέπει να σ' ευχαριστήσω για τη χαρά που έχω μέσα μου.

Πήρε πάλι τον κατήφορο και απορούσε μόνη της, γιατί να είναι τόσο χαρούμενη, ενώ κανένας δεν της είχε χαρίσει τίποτε, και απεναντίας αυτή είχε δώσει όλα της τα φλουριά, και δεν της έμεινε ούτε πεντάρα στην τσέπη.

Εκεί που συλλογίζονταν, έξαφνα είδε...

Εκεί που συλλογίζονταν, έξαφνα είδε σ' ένα χαντάκι το τυφλό παιδάκι που είχε πέσει μπροστά της, όταν ανέβαινε.

-Το καημένο! φώναξε' ακόμα εδώ βρίσκεται!

Και πήδησε στο χαντάκι, έπιασε το παιδί στην αγκαλιά της, το χάιδεψε, το φίλησε. Στο μέτωπό του ήταν μια πληγή, και λίγο αίμα είχε τρέξει στα χλωμά του μάγουλα και ξεράθηκε εκεί ασκούπιστο.

Τι να κάμνει δεν ήξερε η βασιλοπούλα' νερό δεν είχε εκεί κοντά, ούτε άνθρωπος φαίνονταν. Με το παιδί στην αγκαλιά εξακολούθησε το δρόμο της. Η βροχή άρχισε να πέφτει και το σκοτάδι γίνονταν βαθύτερο. Τέλος είδε από μακριά μια καλύβα. Αφησε το μεγάλο δρόμο και έτρεξε να βρει άσυλο εκεί.

Η πόρτα ήταν ανοιχτή και μπήκε μέσα με το φόρτωμά της.

Πλάγι σ' ένα τζάκι κάθονταν μια γριούλα' στο πρόσωπό της ήταν γραμμένη τόση λύπη, που κοντοστάθηκε η βασιλοπούλα.

-Τι έχεις, μάνα; τη ρώτησε.

-Το τι έχω, κόρη μου, άφησ' το, είναι μακρινή ιστορία! της αποκρίθηκε η γριά, και με το γέρικό της χέρι σκούπισε τα δάκρυα που έτρεχαν από τα μάτια της. Πες μου κάλλιο εσύ, αρχοντοπούλα μου, τι ήλθες να κάμνεις στη φτωχική μου καλύβα;

Η βασιλοπούλα της έδειξε το παιδάκι που κρατούσε και της ζήτησε λίγο νερό για να το πλύνει.

Το κοίταξε η γριά μια στιγμή με προσοχή.

-Περιττό, κοπέλα μου, της είπε. Το παιδί είναι πεθαμένο.

Η βασιλοπούλα ξαφνιάστηκε.

-Δε γίνεται, είτε' πρέπει να βρεθεί τρόπος να το συνεφέρομε.

-Του κάκου, κόρη μου, αποκρίθηκε η γριά. Κοίταξέ το, είναι κρύο! Δεν μας μένει παρά να το θάψουμε.

Πήρε η γριά το πεθαμένο παιδί για να το πλύνει, και η βασιλοπούλα κάθησε κοντά στη φωτιά. Κάτι καινούριο μέσα της ξυπνούσε, μια λύπη βαθιά και άσχημη, όπου λίγο-λίγο ξεχώριζε ένα ασυνήθιστο αίσθημα που την πλήγωνε, το πικρό αίσθημα της ντροπής, η ιδέα πως ίσως έφταιξε αυτή. Θυμούνταν πως είχε δει το παιδί που έπεφτε, και δεν στάθηκε στο δρόμο της να το σηκώσει.

-Ποιος ξέρει, συλλογίστηκε' αν το είχα βοηθήσει τότε, αν το είχα φροντίσει, ίσως γλίτωνε...

Είχε μείνει το άμοιρο στο χαντάκι όλη νύχτα, κανείς δεν το είδε να το βοηθήσει, και ξεψύχησε έρημο και μονάχο...

Και η υπερήφανη βασιλοπούλα χαμήλωσε το κεφάλι της, και για πρώτη φορά στη ζωή της έκλαψε πικρά.

-Μην κλαις, κόρη μου, της είπε η γριά' έκαμνες ό, τι μπορούσες. Γραφτό του ήταν!

-Όχι, δεν έκαμνα ό, τι μπορούσα, είπε η βασιλοπούλα.

Και διηγήθηκε με κλάματα, πως είδε το παιδάκι ανεβαίνοντας και πέρασε χωρίς να σταματήσει.

Η γριά γύρευε να την παρηγορήσει.

-Μικρός είναι ο καημός σου, κόρη μου, της είπε' να ήξερες τι πίκρες έχει η ζωή!

Και τα δάκρια άρχισαν να τρέχουν ποτάμι στα σουφρωμένα μάγουλα της γριάς.

Έτρεξε η βασιλοπούλα και την αγκάλιασε.

-Τι έχεις, μάνα, πες μου!

-Αχ, παιδάκι μου! Μια κόρη έχω κι εγώ, και όλες οι πίκρες απάνω της έπεσαν! Πέθανε ο καλός της και την άφησε χήρα μ' ένα μωρό. Στη λύπη μας, μια παρηγοριά, μια χαρά είχαμε αυτό το χαριτωμένο παιδάκι. Μας το ζήλεψε όμως ο Χάρος κι έπεσε στο στρώμα κι αυτό. Ό, τι είχαμε το πουλήσαμε για το γιατρό και τα γιατρικά, και αφού δώσαμε και την τελευταία μας πεντάρα ο γιατρός δε θέλησε πια να 'ρθει. Και τότε, σαν είδε η κόρη μου το παιδί της τόσο βαριά, τα έχασε η κακομοίρα και σαν τρελή πήρε το παιδί κι έφυγε από τα χθες, και από τότε όλο περιμένω και δεν έρχεται κι έξω βρέχει, είναι χειμώνας, και ξέρω πως πεινά και δεν έχει να φάγει.

Η βασιλοπούλα τινάχτηκε.

-Την είδα! Την είδα! είπε με μεγάλη ταραχή. Την απάντησα πεινασμένη και απελπισμένη στο δρόμο, και ούτε σταμάτησα να της μιλήσω. Μα θα πάγω να σου τη φέρω, μάνα! Μόνο να μη φθάσω κι εκεί πολύ αργά!

Τρεχάτη πετάχθηκε έξω, και γύρισε στο μεγάλο δρόμο, με την ελπίδα να ξαναβρεί τη φτωχιά γυναίκα, στο μέρος όπου την είχε απαντήσει την παραμονή.

Έβρεχε δυνατά, και ο άνεμος φυσούσε κρύος. Η βασιλοπούλα είχε κάμνει δρόμο πολύ και ήταν πεινασμένη' μα δεν τα συλλογίσθηκε αυτά. Μια σκέψη, μια τρομάρα την κεντούσε' έτρεχε μήπως φθάσει αργά και βρει το παιδί πεθαμένο σαν το άλλο.

Αναγνώριζε τα μέρη όπου είχε περάσει, και γύρευε από μακριά να δει τη γυναίκα, καθισμένη στην άκρη του δρόμου. Μα όταν έφθασε στο μέρος εκείνο κόπηκαν τα γόνατά της...

Η γυναίκα ήταν ξαπλωμένη καταγής, κρατώντας το μωρό της στην αγκαλιά, και οι δυο έμοιαζαν ξυλιασμένοι.

Με απελπισία κοίταξε γύρω της η βασιλοπούλα, ζητώντας βοήθεια.

Μακριά πολύ, είδε ένα χωριό και, χωρίς στιγμή να χάσει, πήρε το δρόμο της πάλι τρεχάτη και πήγε στο χωριό.

Τον πρώτο άνθρωπο που βρήκε, τον ρώτησε που ήταν ο γιατρός' της έδειξε το σπίτι του και χτύπησε την πόρτα.

-Έλα, γιατρέ, μη χάνεις ώρα' θα φθάσουμε αργά! του είπε όταν της άνοιξε.

Θέλησε ο γιατρός να ρωτήσει περισσότερα, μα όταν την είδε τόσο όμορφη, σώπασε και έκανε ό, τι του είπε.

Ενώ ετοίμαζε ο γιατρός το μουλάρι του, η βασιλοπούλα έκοψε ένα κουμπί από το μανίκι της και το έδειξε σε μια γυναίκα, που περνούσε, μ' ένα καλάθι αυγά και δυο ψωμιά.

-Το θέλεις; τη ρώτησε. Δώσ' μου το καλάθι σου και τα ψωμιά σου, και χάρισμά σου το κουμπί.

Η γυναίκα δεν πίστευε στα μάτια της' το κουμπί ήταν ένα μεγάλο σμαράγδι.

Πήρε η βασιλοπούλα το καλάθι και το έδωσε με τα ψωμιά στη ράχη του μουλαριού.

-Εσύ κι εγώ θα περπατήσουμε, γιατρέ, του είπε. Πάμε σε πεινασμένους, πρέπει να τους φέρομε φαγί.

Ο γιατρός για την όμορφη κοπέλα θα έκανε με χαρά πολύ περισσότερον κόπο. Θέλησε να την καθίσει αυτήν στο μουλάρι, γιατί φαίνονταν κουρασμένη, αλλά δε δέχτηκε η βασιλοπούλα, και πεζοί ανέβηκαν και οι δυο προς το δρόμο.

Λίγο παραπάνω αντάμωσαν ένα χωρικό με μια καρδάρα γάλα και τρεις κότες, δεμένες από τα πόδια και κρεμασμένες στον ώμο του. Η βασιλοπούλα έκοψε άλλο ένα κουμπί από το μανίκι της και το πρόσφερε.

-Δώσ' μου το γάλα και τις κότες σου, και πάρε το σμαράγδι μου, είπε.

Ο χωρικός πήγε να τα χάσει, έδωσε την καρδάρα και τις κότες, τα έδεσαν στο μουλάρι κι εξακολούθησαν το δρόμο τους.

Η βροχή είχε σταματήσει όταν έφθασαν κοντά στη μισοπαγωμένη γυναίκα' ο γιατρός με τα γιατρικά του γρήγορα τη συνέφερε, κι ενώ φρόντιζε το μωρό, η βασιλοπούλα έδινε της γυναίκας να πει γάλα από την καρδάρα και της έκοψε ψωμί.

Η δυστυχισμένη μητέρα όμως δε σήκωνε τα μάτια της από το μικρό της, που με κόπο γύρευε να το ζεστάνει ο γιατρός.

-Ζει! φώναζε επιτέλους' μα πρέπει να το πάμε σε κλειστό μέρος.

Κάθισαν τη γυναίκα στο μουλάρι, και η βασιλοπούλα πήρε το μωρό στην αγκαλιά της, για να το βαστά ζεστά, και όλοι μαζί πήγαν στην καλύβα της γριάς.

Καθώς τους είδε, έπεσε στα πόδια της βασιλοπούλας και με δάκρυα την ευχαρίστησε.

Σε λίγο συνήλθε το μωρό και, αφού του έδωσαν λίγο γάλα να πει, αποκοιμήθηκε ήσυχα. Υποσχέθηκε ο γιατρός να ξαναέλθει την άλλη μέρα, και τους βεβαίωσε πως το παιδί θα ζήσει. Όταν όμως θέλησε ο βασιλοπούλα να τον πληρώσει με δυο σμαραγδένια κουμπιά του άλλου μανικιού της, αυτός τ' αρνήθηκε, λέγοντας πως ένα ευχαριστώ από τα χείλη της άξιζε όλα τα βασίλεια του κόσμου.

Γέμισε πάλι χαρά το φτωχικό καλύβι.

Κάθισαν όλοι μαζί κι έφαγαν και ήπιαν, και ύστερα σηκώθηκε η βασιλοπούλα να φύγει. Τις κότες και ό, τι άλλο έμενε, τ' άφησε για τις φτωχές γυναίκες, και τους χάρισε και τα δυο σμαραγδένια κουμπιά που τα είχε αρνηθεί ο γιατρός.

-Πουλήστε τα στη χώρα, τους είπε και με τα φλουριά που θα σας δώσουν αγοράστε μιαν αγελάδα και ό, τι άλλο σας χρειάζεται, για σας και το παιδί σας.

Οι δυο γυναίκες με δάκρυα την ευχαρίστησαν. Τα δυο σμαράγδια ήταν περιουσία γι' αυτές, και δε θα τους έλειπε πια το ψωμί.

Η γριά έβαλε λίγο γάλα σ' ένα κουρουπάκι, και το έδωσε της βασιλοπούλας μ' ένα κομμάτι ψωμί.

-Πάρε το, κόρη μου, καλό είναι για το δρόμο, της είπε. Η χώρα είναι μακριά και θα πεινάσεις πριν φτάσεις. Στο καλό!

Με καινούριο θάρρος κι αλαφριά καρδιά, πήρε πάλι τον κατήφορο η βασιλοπούλα, ενώ ο γιατρός και οι φτωχές γυναίκες την ευλογούσαν από μακριά.

Κατέβαινε, κατέβαινε η βασιλοπούλα, κι έλαμπε πάλι ο ήλιος, και όλη η φύση γελούσε γύρω της. Για πρώτη φορά θέλησε και αυτή να τραγουδήσει τη χαρά της' και για πρώτη φορά ένωσε τη γλύκα του τραγουδιού και την ομορφιά του κόσμου.

Εκεί πηγαίνοντας, απάντησε πάλι τη βρώμικη και κουρελιασμένη γριά, με τα πονηρά μάτια και την κίτρινη όψη, που πάλι της άπλωσε το χέρι και της έκαμνε την ίδια παράκληση:

-Δώσε μου, χρυσή μου κοπέλα, μια πεντάρα, ν' αγοράσω λίγο ψωμί!

Η βασιλοπούλα σταμάτησε.

-Δεν έχω πια πεντάρες, μάνα, μα, αν θέλεις να πας στη χώρα να το πουλήσεις, πάρε αυτό το βραχιόλι μου, αξίζει κάμποσα φλουριά.

Τα πονηρά μάτια της γριάς έλαμψαν' με ψεύτικη γλύκα στη φωνή είπε:

-Ευχαριστώ, χρυσή μου κοπέλα' η Μοίρα και οι νεράιδες να σε φυλάνε, και όλα τα καλά του κόσμου να τα χαρεί η σπλαχνική σου καρδιά.

Αυτή τη φορά δε χάρηκε η βασιλοπούλα' κάτι στη φωνή της γριάς της φάνηκε ψεύτικο, και συλλογίστηκε πως ίσως δεν είναι πάντα σωστό να δίνει κανείς χωρίς να ξέρει σε ποιον δίνει, και αν θα πιάσει τόπο η ελεημοσύνη.

Βιαστικά έριξε πίσω της μια ματιά, και είδε πως η γριά είχε φύγει από το μεγάλο δρόμο, και μ' ένα κακό χαμόγελο, που άνοιγε σαν πηγάδι το άσχημο κουτσοδόντικο στόμα της, κατέβαινε καταρακυλιστά την πλαγιά του βουνού, σαν να βιάζονταν να προφθάσει κάτι...

Τόσο ύπουλο και κακό της φάνηκε το βλέμμα της, που έσφιξε η καρδιά της βασιλοπούλας, και συλλογίστηκε με λύπη πως ίσως δεν είναι όλοι οι άνθρωποι καλοί, ακόμα και όταν η Μοίρα δεν τους έχει πάει την καρδιά, όπως είχε πάρει τη δική της.

Κι έξαφνα, αισθάνθηκε όλη την κούραση του δρόμου, και κάθησε σε μια πέτρα να ξεκουραστεί.

Είχε βραδιάσει, και ο ήλιος βασίλευε πίσω από τα σύννεφα που μαζεύονταν πάλι στον ορίζοντα. Έβγαλε το κουρουπάκι της και το ψωμί, για να φάγει, μα δεν είχε όρεξη. Τ' ακούμπησε στην πέτρα κοντά της και έπεσε σε συλλογή.

Μπροστά της έβλεπε τη θάλασσα, όπου άπειρα караβάκια αρμένιζαν, και θυμήθηκε το στόλο του βασιλιά και το παλάτι και τον πατέρα της και τη μητέρα της, και το βασιλόπουλο που είχε ριχθεί στη λίμνη απελπισμένο από την κακία της.

Κι έξαφνα της ήλθε φοβερή λαχτάρα να τους ξαναδεί όλους, να τους ζητήσει συγχώρεση, να τους πει πόσο λυπούνταν για την περασμένη της ζωή, και πόσο θα ήθελε να ξαγοράσει τις περασμένες της αμαρτίες, τώρα που αισθάνονταν και αυτή τι της έλεγε η νεόβρετη καρδιά της!

Κοιτάζοντας τα караβάκια, που ολοένα πλησίαζαν, της φάνηκε πως δεν τ' αναγνώριζε. Δεν ήταν ο στόλος του βασιλιά με τα γνωστά της σκάφη και τα πορφυρένια φλάμπουρα, και όμως ήταν τόσα πολλά, που δεν μπορούσαν να είναι ξένα εμπορικά, όπως συνήθιζαν να έρχονται ένα ή δυό τη φορά στο λιμένα του νησιού τους.

Εκεί που συλλογίζονταν τι να είναι τα καράβια αυτά, έξαφνα άκουσε κοντά της χτυπήματα, σαν να έσκαφταν το χώμα. Σηκώθηκε με περιέργεια και, πίσω από το βράχο, είδε ένα γέρο γονατιστό, που βιαστικά άνοιγε ένα λάκκο. Κοντά του είχε ακουμπήσει δυο μεγάλους σάκους κι ένα πανέρι γεμάτο από διάφορα χρυσαφικά και ασημικά.

Καθώς άκουσε βήματα, ο γέρος σταμάτησε τρομαγμένος και άπλωσε το χέρι απάνω στο πανέρι, για να προστατεύσει τα χρυσαφικά του.

-Μη φοβάσαι, η βασιλοπούλα' δε θα σε πειράξω. Μα γιατί σκάβεις λάκκους εδώ;

Όταν ο γέρος είδε πως ήταν γυναίκα, και πως ήταν μόνη, ξανάρχισε τη δουλειά του βιαστικότερα από πριν.

-Θέλω να κρύψω εδώ τα λίγα πράγματα που έχω, της είπε' αύριο δεν ξέρομε τι γίνεται.

-Γιατί; Ποιος θα σου πάρει τα χρυσαφικά σου, αν τα κρατήσεις σπίτι σου;

Γύρισε ο γέρος και την κοίταξε με απορία.

-Δεν ξέρεις τα νέα; τη ρώτησε. Δε βλέπεις τα καράβια που έζωσαν το νησί; Αύριο, αν αποβιβαστούν οι στρατιώτες, ποιος θα σώσει τα λεφτά μας, που με τόσον κόπο, πεντάρα-πεντάρα, τα οικονομήσαμε;

Αηδιασμένη κοίταξε η βασιλοπούλα το γερο-φιλάργυρο, που με λαίμαργα μάτια έτρωγε τους σάκους του. Έτοιμος πια να κατεβεί στον τάφο, το χρυσάφι του γύρευε να θάψει.

-Δεν καταλαβαίνω, είπε. Για ποιους στρατιώτες μιλάς;

-Μα από πού έρχεσαι και δεν ξέρεις τίποτε; φώναξε νευριασμένος ο γέρος. Να ένα βασιλόπουλο τρανό ζήτησε την κόρη του βασιλιά, και ήλθε και έγιναν οι αρραβώνες' άλλ' αυτή, σαν άκαρδη που είναι, τον έριξε στη λίμνη, και μόλις πρόφθασαν να τον βγάλουν ζωντανό. Μα αρρώστησε βαριά, και όλοι οι γιατροί στο βασίλειο δεν μπορούν να τον γιάνουν. Και θύμωσε ο κύρης τους κι έστειλε στόλο και στρατό, και λένε πως είναι και ο ίδιος μέσα σ' ένα από τα καράβια, και πως αν δεν του παραδώσουν αμέσως τη βασιλοπούλα, θα κατέβει με στρατό στη χώρα να πάρει το γιό του, και ύστερα θα κάψει το βασίλειο, θα τα ρημάξει όλα, θα πάρει σκλάβους το βασιλιά και τη βασίλισσα, και θα κόψει το κεφάλι της βασιλοπούλας.

-Και τι απάντησε ο βασιλιάς μας; ρώτησε η βασιλοπούλα.

-Ο βασιλιάς αποκρίθηκε πως την κόρη του δεν την παραδίνει. Μα και να ήθελε να την παραδώσει, πού να τη βρει! Σαν είδε αυτή τα στενά, έφυγε και χάθηκε, και τόσον καιρό τη γυρεύουν, μα πού να τη βρουν! Αλίμονό μας, τους δυστυχημένους! Με τόσους κόπους μαζέψαμε μερικά λεφτά, και τώρα θα έλθουν ξένοι να μας τα πάρουν και τα χαρούν!

Και ξανάρχισε να σκάβει με βία.

Η βασιλοπούλα έμεινε άφωνη. Τόσες καταστροφές δεν είχε φανταστεί ποτέ πως μπορούσαν να φέρουν στον τόπο και στους γονείς της μερικά άκαρδα λόγια που ξεστόμισε σαν ασυλλόγιστη. Κοίταξε το γέρο που εξακολουθούσε να σκάβει, και τον περιφρόνησε με όλη της την καρδιά, που συλλογίζονταν τα φλουριά του και τ' ασημικά του, την ώρα που τέτοια μεγάλη καταστροφή ξέσπασε στον τόπο.

-Και όμως, συλλογίστηκε, το ίδιο δεν έκανα άραγε κι εγώ, που γύρευα δόξα δική μου, προσωπική, μάταιη και μικρή δόξα, όταν είπα εκείνα τα λόγια στο βασιλόπουλο, λόγια που έφεραν τέτοια συμφορά στην πατρίδα μου!

Η πατρίδα της... Κοίταξε γύρω της τα γυμνά βουνά, τους κάμπους, τ' αριά δάση' όλα αυτά, όσο φτωχά και αν ήταν, ήταν όμως πατρίδα της, δική της γη...

Και μέσα της ξύπνησε, ξαφνικά, ακράτητη η αγάπη για το χώμα αυτό, που ως τότε το έβλεπε με αδιαφορία' της φάνηκε τόσο όμορφο το φτωχό νησί, με τις πέτρες και τους βράχους του, με τα χωράφια που πρασίνιζαν εδώ κι εκεί, με τις σταχτιές ελιές του, και την απέραντη θάλασσα τριγύρω...

Θυμήθηκε με πόνο σουβλερό, πως αυτή στέκονταν καταστροφή του τόπου της και αναστατώθηκε η ψυχή της όλη.

-Μην κρύβεις το χρυσάφι σου, γέρο του είπε' δε θα έλθει η συμφορά που φοβάσαι, γιατί θα παραδοθεί η βασιλοπούλα και θα σβήσει ο θυμός του ξένου βασιλιά.

Και αφήνοντας το φιλόργυρο σαστισμένο, με το φτυάρι στο χέρι, πήρε πάλι τον κατήφορο τρέχοντας με όλη της τη δύναμη, για να προφθάσει να παραδοθεί στον ξένο βασιλιά, πριν ακόμα κατέβει με το στρατό του.

Η νύχτα απλώνουνταν παντού, και τα μαύρα σύννεφα ολοένα κατέβαιναν χαμηλότερα, φοβερίζοντας τη φύση με την αγριάδα τους.

Βιάζονταν η βασιλοπούλα να φθάσει στη ρίζα του βουνού πριν ξεσπάσει η κακοκαιρία, όχι από φόβο μη βραχεί, αλλά για να μην αργοπορήσει και προφθάσουν να βγουν έξω τα στρατεύματα.

Έξαφνα άκουσε κλάματα και σταμάτησε. Παραμέρισε κάτι χαμόκλαδα, και είδε ένα αγόρι ως δέκα χρονών καθισμένο καταγής, που έκλαιγε...

-Γιατί είσαι εδώ και δεν πας σπίτι σου; ρώτησε.

-Δεν μπορώ να κουνήσω, κυρά μου, είπε το παιδί με κλαψιάρικη φωνή. Στραμπούλισα το πόδι μου και δεν μπορώ να σηκωθώ' κι έρχεται η βροχή, και τι θα γίνω!

Και πάλι άρχισε το παράπονο, βγάζοντας όλο και μεγαλύτερες φωνές.

-Πού είναι το σπίτι σου; ρώτησε η βασιλοπούλα.

Το αγόρι άπλωσε το χέρι.

-Να, είπε, αυτού.

-Δε βλέπω τίποτα.

-Δε φαίνεται, μα είναι από κει, πίσω απ' το βράχο.

Η βασιλοπούλα, στεναχωρημένη κοίταξε τον ουρανό που όλο και περισσότερο μαύριζε, και γύρευε να λογαριάσει πόσος δρόμος της έμενε ακόμα ώσπου να φθάσει στη χώρα.

-Είναι μακριά το σπίτι σου; ρώτησε πάλι.

-Όχι, ούτε μισό στάδιο δε μας χωρίζει από κει. Μα δεν μπορώ να περπατήσω μόνος μου.

-Έλα να σε βοηθήσω, είπε η βασιλοπούλα. Μα κάνε γρήγορα, είμαι βιαστική.

Το αγόρι της έριξε μια ύπουλη ματιά, που της θύμιζε τη γριά που είχε ελεήσει πρωτότερα. Συλλογίστηκε μια στιγμή βασιλοπούλα να μη χασομερήσει κοντά του, μήπως πάγει χαμένη η πονοψυχιά της. Αλλά λυπήθηκε να τον αφήσει μονάχο στη βροχή.

-Θα τρέξω πιο γρήγορα και θα ξανακερδίσω τον χαμένον καιρό, είπε μέσα της.

Σήκωσε με προσοχή το αγόρι και, κρατώντας το από το μπράτσο, προχώρησε μαζί του κατά το βράχο. Αυτό κλαίγουνταν και όλο περισσότερο κούτσαινε' κάθε λίγο της έριχνε καμιά πονηρή ματιά, και πάλι άρχισε το παράπονο.

Έφθασαν στο βράχο, μα σπίτι δε φάνηκε.

Η βασιλοπούλα σταμάτησε.

-Μου είπες ψέμα, είτε αυστηρά, και τώρα δεν πιστεύω πια τίποτε απ' όσα λες. Δείξε μου το πόδι σου.

Το αγόρι γύρευε να διαμαρτυρηθεί, μα η βασιλοπούλα επέμενε:

-Δείξε μου το πόδι σου ειδικά σε παρατάω εδώ.

Αυτός, αντί να υπακούσει, έβαλε δυο δάχτυλα στο στόμα και σφύριξε δυνατά.

Η βασιλοπούλα ξαφνίστηκε και κατάλαβε πως είχε πέσει σε παγίδα. Κοίταξε γύρω της βιαστικά και, βλέποντας από πίσω τα χαμόκλαδα να βγαίνουν σκιές ανθρώπων, έτρεξε με όλη της τη δύναμη προς το μεγάλο δρόμο.

Μόλις όμως έκαμε μερικά βήματα, πετάχθηκε από πίσω από ένα θάμνο η βρώμικη κουρελιασμένη γριά με τα πονηρά μάτια, και όρμησε πάνω στη βασιλοπούλα, χώνοντας τα κοκαλιάρικα αγκυλωτά της δάχτυλα μέσα στον άσπρο της λαιμό.

-Πιάστε την! Πιάστε την! τσίριξε με τη σπασμένη γέριχη φωνή της, ανοίγοντας σαν πηγάδι το κουτσοδόντικο στόμα της.

Γύρεψε η βασιλοπούλα να της ξεφύγει, μα η γριά είχε κρεμαστεί πάνω της και δεν την άφηνε...

-Τι σου έκαμα και γυρεύεις το κακό μου; ρώτησε η βασιλοπούλα.

Μα την ίδια στιγμή, δέκα χέρια την άρπαξαν και αμέσως βρέθηκε δεμένη πισθάγκωνα.

Είχε πέσει σε συμμορία ληστών.

Μερικά βήματα παρακάτω, γελούσε το αγόρι, πηδώντας από το ένα πόδι στο άλλο.

-Λιγάκι αργά το κατάλαβες, κυρά μου, πως το πόδι μου ήταν γερό, της φώναξε.

Ο αρχιληστής, με μακριά μαύρα γένια, αχτένιστα και βρώμικα, θέλησε να της δέσει ένα σκοινί στο λαιμό. Μα η βασιλοπούλα αντιστάθηκε.

-Βγάλε τα χέρια σου από πάνω μου, είπε με υπερηφάνεια. Με σκοινιά εμένα δε με δένουν. Είμαι κόρη του βασιλιά.

-Α! Είσαι κόρη του βασιλιά, τσίριξε η γριά. Καλά σε κατάλαβα, κυρά μου, πως είσαι από τζάκι! Να μάθεις άλλη φορά να μη μοιράζεις στο δρόμο διαμαντένια βραχιόλια. Όποιος έχει βραχιόλια θα 'χει και άλλα καλά, και τα θέμε αυτά, κοπέλα μου. Έλα, δώσ' τα!

-Όχι εδώ, είπε ο αρχιληστής με τα βρώμικα γένια. Μπορεί να περάσει κανένας στο δρόμο και να μας δει. Να, και η βροχή άρχισε! Πάμε την στο λημέρι μας.

Και όλοι μαζί ξεκίνησαν, έχοντας τη βασιλοπούλα στη μέση.

Πήγαινε μες στη βροχή, τα χέρια δεμένα, με το κεφάλι ψηλά. Δε φοβούνταν για τη ζωή της η υπερήφανη βασιλοπούλα' άλλη σκέψη τη βασάνιζε: η ιδέα του εχθρικού στόλου και του αποβιβασμού, η ιδέα της καταστροφής που θα έπεφτε στην πατρίδα της.

-Άκουσε, είπε του αρχιληστή που περπατούσε κοντά της' χατίρια δε σου γυρεύω, ούτε τη ζωή μου ζητώ να μου χαρίσεις' αλλά ένα παζάρι σου προτείνω.

Σαν άκουσε τη λέξη «παζάρι», ο κλέφτης πρόσεξε.

-Τι παζάρι; ρώτησε.

-Φλουριά δε θέλεις; είπε η βασιλοπούλα. Φλουριά θα σου δώσω όσα θέλεις, φθάνει να μ' αφήσεις να φύγω, τώρα αμέσως, για να προφθάσω να κατέβω στη χώρα προτού φέξει. Έλα στο παλάτι όποτε θέλεις, και θα σου χαρίσω φλουριά, όσα μπορεί ένα μουλάρι να σηκώσει.

Τα μάτια του κλέφτη γυάλισαν' γύρισε στους συντρόφους του.

-Τι λέτε σεις; ρώτησε. Και συ, μάνα, τι λες;

-Γνώση έχεις, που θα την αφήσεις να φύγει; τσίριξε η γριά, και να πας και συ στο παλάτι να σε πιάσουν να σε ρίξουν στη φυλακή; Σαν πολύ ξυπνή μου δείχνεσαι κόρη μου! Μα δεν ακούμε από τέτοια. Σ' έχουμε και σε κρατούμε.

Δε μίλησε πια η βασιλοπούλα' δεν καταδέχονταν να πέσει σε παρακάλια.

Περπατούσαν γρήγορα για να γλιτώσουν από τη βροχή, κι έφθασαν σ' ένα δάσος όπου όλοι σταμάτησαν, και ο καθένας γύρευε ένα στεγνό μέρος κάτω από τα δέντρα.

-Δώσε μου τα χρυσά σου ρούχα, είπε η γριά της βασιλοπούλας' για σένα είναι αρκετά καλά τούτα που φορώ.

Και της πήρε το χρυσοκέντητο φόρεμά της και τη μαλαματένια ζώνη με το σμαραγδένιο θηλυκωτήρι και τα χρυσά της παπουτσάκια και ό, τι στολίδια είχε, και την έντυσε πάλι με τα βρώμικα κουρέλια της. Ύστερα ξεκάρφωσε τις δυο σειρές μαργαριτάρια που στερέωναν τα μαλλιά της, και χύθηκαν αυτά ολόχρυσα περιτυλίγοντάς την σαν ατίμητος μανδύας.

Η βασιλοπούλα δε μίλησε. Ό, τι κι αν της έκαναν, τους απαντούσε εκείνη με την ατάραχη ματιά της.

Οι κλέφτες άναψαν φωτιά και κάθησαν γύρω να φάνε, αφού πρώτα έδεσαν τη βασιλοπούλα από τα μαλλιά σ' ένα δέντρο για να μην τους ξεφύγει.

-Τι να την κάνουμε τώρα αυτήν; ρώτησε ένας δείχνοντας τη βασιλοπούλα με το δάχτυλο.

-Να την πάμε στο παλάτι και να πούμε πως τη βρήκαμε στο δάσος, πρότεινε ο αρχιληστής. Θα μας δώσουν φλουριά για αμοιβή.

-Τι κουτός! τσίριξε η γριά' θα πει αυτή πως δεν είναι αλήθεια και θα σε χώσουν μέσα.

-Καλύτερα να τη σκοτώσουμε, πρότεινε άλλος.

-Αμέ τότε τι την κλέψαμε; ρώτησε ο αρχιληστής. Ο λόγος είναι για να βγάλουμε κι ένα κέρδος για τον κόπο μας.

-Να σας πω, είπε το αγόρι. Φορτώστε την στο καράβι του θείου μου που φεύγει αυτές τις μέρες, και πουλήστε την στους Φράγκους.

-Καλά λες, γιόκα μου, είπε η γριά' με την ομορφιά της θα πιάσει κάμποσα φλουριά.

Όλοι συμφωνήσανε πως αυτό ήταν το καλύτερο, και αφού έφαγαν και ήπιαν τόσο που μέθυσαν, πλάγιασαν γύρω από τη φωτιά να κοιμηθούν.

-Έχε έννοια την κοπέλα, μάνα, είπε ο αρχιληστής.

-Κοιμήσου ξέγνοιαστος, γιόκα μου, αποκρίθηκε η γριά' δε μου ξεφεύγει εμένα, την έχω καλά δεμένη.

Σε λίγο όλοι κοιμούνταν, εκτός της γριάς που φύλαγε, και της βασιλοπούλας που την έτρωγε η έννοια του στόλου και του ξένου βασιλιά.

Έβρεχε και φυσούσε δυνατά, και η γριά, μολονότι φορούσε τα πλούσια φορέματα της βασιλοπούλας, εκρύωνε όμως, και κάθε τόσο ρουφούσε από μια γουλιά για να ζεσταθεί, ώσπου λίγο-λίγο μέθυσσε κι αυτή και έπεσε να κοιμηθεί, αφού πρώτα βεβαιώθηκε πως τα μαλλιά της βασιλοπούλας ήταν σφιχτά δεμένα στο δέντρο και πως το σκοινί που βαστούσε τα χέρια της ήταν γερό.

Όταν ένιωσε η βασιλοπούλα πως όλοι κοιμούνταν βαριά, κοίταξε να δει πως μπορούσε να ξεφύγει.

Κανείς δεν φαίνονταν' μόνο οι κλέφτες και η γριά ρουχάλιζαν γύρω της. Βοήθεια από κανένα δεν μπορούσε να περιμένει, αλλά το θάρρος της δεν το έχασε...

...Με επιμονή έτριψε στον κορμό του δέντρου το σκοινί που έδενε τα χέρια της και σαν κατάλαβε πως φαγώθηκε λίγο, τράβηξε με όλη της τη δύναμη και το έσπασε. Τότε, σιγά-σιγά, έλυσε τα μαλλιά της και, προσέχοντας να μην πατήσει κανένα κλαδί, που το τρίξιμό του θα την πρόδινε, έκαμνε ένα βήμα, ύστερα άλλο ένα, κι έτσι, χωρίς κρότο, αψηφώντας τα αγκάθια που τρυπούσαν τα γυμνά της πόδια, βρέθηκε μακριά από τη φωτιά κι από τους κλέφτες.

Ο άνεμος φυσομανούσε και η βροχή περνούσε μέσ' από τα κουρέλια της, μα η βασιλοπούλα δεν τα συλλογίζονταν αυτά, παρά πήρε τον κατήφορο τρέχοντας κατά τη χώρα.

Έτρεχε, έτρεχε, και μόνο μια συλλογή είχε, να φθάσει στη χώρα πριν φέξει, να πάγει στα καράβια πριν αποβιβαστούν οι στρατιώτες, και να παραδοθεί στον ξένο βασιλιά πριν προφθάσουν ν' αληθέψουν οι φοβέρες του.

Σε λίγο τα γυμνά της πόδια σχίστηκαν στα χαμόκλαδα και στ' αγκάθια, και τα μουσκεμένα της κουρέλια, που τυλίγονταν στα πόδια της, την εμπόδιζαν να προχωρεί. Πολλές φορές η άμοιρη, πάλι όμως ξανασηκώνονταν κι έπαιρνε το δρόμο της. Και πάλι έπεφτε και πάλι σηκώνονταν, ώσπου στο τέλος απέκαμε, σκόνταψε σ' ένα δέντρο, έπεσε στα βρεγμένα χώματα και δεν μπόρεσε πια να σηκωθεί.

Η κούραση την πλάκωσε, αισθάνθηκε πως όσο κι αν ήθελε, δεν μπορούσε πια, πως η θέλησή της νικήθηκε.

Και έκλεισε τα μάτια της.

Έξαφνα, άκουσε σαν ένα λαφρύ περπάτημα, που την ξύπνησε. Μπροστά της στέκονταν μια νεράιδα με αγέλαστο πρόσωπο, τυλιγμένη σ' ένα μαύρο πέπλο που την σκέπαζε όλη. Έσκυψε πάνω στη βασιλοπούλα:

-Είμαι η Μοίρα, της είπε. Η Ζωή θέλησε να μάθεις τα βάσανα, που τα γνωρίζουν όλοι όσοι έχουν καρδιά, και σου έδειξε το δρόμο για να βρεις την καρδιά σου που σου την είχα πάρει εγώ' μα σε λυπήθηκα και ήλθα πάλι να σε βοηθήσω. Δώσε μου πίσω την καρδιά σου, και αμέσως θα βρεθείς στο παλάτι σου, στο χρυσό σου κρεβατάκι, με όλα τα καλά του κόσμου, και, μια για πάντα, θα ξεφορτωθείς το βάσανο που σε τρώγει τώρα, γιατί ο πόνος σου θα σβήσει, και πάλι δε θα σε μέλλει για τους άλλους. Θέλεις;

Μάζεψε όλη της τη δύναμη η βασιλοπούλα, και σταύρωσε τα χέρια της στο στήθος.

-Την καρδιά μου την πήρα και θέλω να την κρατήσω, είπε. Ο πόνος μου είναι μεγάλος, γιατί απόστασα πριν ξεκάμω το κακό που έκαμα, και θα χαθεί ο τόπος μου με όσους αγαπώ. Μα την καρδιά μου δε σου τη δίνω πίσω. Προτιμώ τον άδοξο τούτο θάνατο στην άκρη του δρόμου, παρά να ξαναγυρίσω στην πεθαμένη ζωή που ζούσα ως τώρα.

-Δε σου έγιναν μάθημα αυτά που τράβηξες; ρώτησε η Μοίρα.

Η βασιλοπούλα χαμογέλασε.

-Ναι! αποκρίθηκε. Έμαθα τι θα πει πόνος, δηλαδή γνώρισα τη ζωή... και μ' αρέσει.

Έγειρε το κεφάλι της κι έκλεισε τα μάτια, και όλα σβήστηκαν στο μυαλό της.

Μια στιγμή στάθηκε η Μοίρα αναποφάσιστη' ύστερα έσκυψε και φίλησε τη βασιλοπούλα στο μέτωπο.

-Με νίκησες, μεγαλόψυχο παιδί, είπε.

Και βιαστικά έφυγε.

Και πέταξε η Μοίρα, κι έφθασε στο χωριό όπου είχε περάσει η βασιλοπούλα, και χτύπησε την πόρτα του γιατρού. Αυτός ζύπνησε τρομαγμένος και άνοιξε. Μια μαυροφόρα στέκουνταν μπροστά του.

-Σαμάρωσε το μουλάρι σου, του είπε, πάρε μαζί σου και τα γιατρικά σου, πάρε κι ένα ζεστό επανωφόρι και ακολούθα με.

Ζαλισμένος ακόμη από τον ύπνο, ο γιατρός έκαμε ό, τι του είπε η γυναίκα. Μα όταν θέλησε να την πάρει στα καπούλια του ζώου, είδε πως είχε φύγει, κι έτρεχε μπροστά του. Κέντησε το μουλάρι του για να την προφθάσει, μα όσο πιλαλούσε το ζώο, τόσο έτρεχε εμπρός η μαυροφόρα' τα πόδια της δεν έμοιαζαν ν' αγγίζουν τη γη, του φαίνονταν σα να πετούσε.

Εμπρός, εμπρός τον έσερνε με φοβερή γρηγοράδα, κι έξαφνα σταμάτησε στο πλάγι ενός δρόμου.

-Εδώ, του είπε.

Κι αμέσως ξεκαβαλίκεψε ο γιατρός. Μα όταν γύρισε να δει τη μαυροφόρα, δεν τη βρήκε πια.

Κοίταξε γύρω του με απορία, και τότε είδε ένα κορίτσι ντυμένο στα κουρέλια, πεσμένο στα χώματα, στην άκρη του δρόμου. Έσκυψε απάνω της και γνώρισε το χρυσοντυμένο αρχοντοκόριτσο που είχε συνοδεύσει στη φτωχική καλύβα.

Χωρίς να χάσει καιρό σε στοχασμούς πήρε ένα μπουτιλάκι και έχυσε λίγες στάλες μεταξύ στα χείλη της...

...Σε λίγο άνοιξε η βασιλοπούλα τα μάτια και τον αναγνώρισε.

-Πώς βρέθηκες εδώ, γιατρέ; ρώτησε.

-Δεν πειράζει τώρα το πώς βρέθηκε εδώ, αποκρίθηκε ο γιατρός: σου το λέγω άλλη ώρα. Σου πες μου, πού θέλεις να πας; Το μουλάρι μου είναι εδώ, θα σε πάω όπου θέλεις.

-Ευλογημένος να είσαι! είπε με χαρά η βασιλοπούλα, πήγαινε με στη χώρα, κάτω στο λιμάνι, εκεί που έφθασαν τα καράβια του ξένου βασιλιά!

-Πες αυτό, της είπε ο γιατρός, και σου υπόσχομαι να σε πάγω εκεί όπου θέλεις.

Και αφού την τύλιξε στο ζεστό επανωφόρι που είχε φέρει, την έβαλε στο μουλάρι και κατέβηκαν κάτω στον κάμπο.

Τα ξημερώματα έφθασαν στο λιμάνι και είδαν όλο τον ξενικό στόλο αραγμένο.

Στη χώρα, ο κόσμος όλος ήταν στο πόδι, πολύ λίγον ύπνο είχαν βρει οι άνθρωποι εκείνη τη νύχτα. Ήξεραν πως η βασιλοπούλα δεν είχε βρεθεί, και πως ο βασιλιάς ποτέ δε θα παράδινε την μονάκριβή του κόρη, έστω και αν την είχε βρει, και ήξεραν πως το βασιλόπουλο ήταν πολύ άρρωστο και πως ο κύρης του ήταν πολύ αγριεμένος, και όλοι περίμεναν την καταστροφή που ήταν να πλακώσει.

Η βασιλοπούλα παρακάλεσε τον γιατρό να την πάγει στο καράβι του ξένου βασιλιά.

Οι στρατιώτες, όταν την είδαν κουρελιασμένη και ξυπόλητη, τυλιγμένη σ' ένα βαρύ αντρίκειο επανωφόρι, δε θέλησαν να την αφήσουν να περάσει, μα ο βασιλιάς, που έπινε τον καφέ του εκείνη την ώρα, άκουσε τις ομιλίες και πρόσταξε να τη φέρουν μπροστά του.

Όταν την είδε έμεινε άφωνος, σαστισμένος από την ομορφιά της.

-Ποια είσαι συ, τη ρώτησε, που γυρίζεις με κουρέλια και γυμνά ποδάρια, και που έχεις μέτωπο άξιο να φορέσει το λαμπρότερο στέμμα της Ανατολής;

-Είμαι η κόρη του βασιλιά του νησιού, αποκρίθηκε η βασιλοπούλα, και ήλθα να παραδοθώ στα χέρια σου για να τιμωρήσεις μόνο εμένα και να λυπηθείς την άτυχη πατρίδα μου.

Ο βασιλιάς νόμισε πως ζητούσε να τον γελάσει· της είπε με θυμό:

-Κόρη του βασιλιά αν ήσουν, δε θα παρουσιαζόσουν μπροστά μου κουρελού και ξυπόλητη! Πες μου την αλήθεια, ποιος σ' έστειλε να πεις αυτές τις ψευτιές;

-Ψέματα δε σου λέω, είπε η βασιλοπούλα, και κανένας δε μ' έστειλε. Είμαι η κόρη του βασιλιά και ήλθα να παραδοθώ, για να σώσω το νησί μου από το θυμό σου.

Ο ήσυχος και αξόπρεπος τρόπος της κόρης κλόνισε κάπου το βασιλιά.

-Είναι παράξενα τα λόγια σου, της είπε, και περίεργο το ντύσιμό σου. Γιατί τάχα να πιστέψω πως αυτά που μου λες είναι αλήθεια;

-Γιατί σου τα λέω, είπε η βασιλοπούλα.

Τόση αρχοντιά είχε η στάση της, τόση υπερηφάνεια το βλέμμα της, που πείστηκε ο βασιλιάς.

-Πες μου την ιστορία σου όλη, είπε δαμασμένος και παίρνοντάς την από το χέρι, θέλησε να τη βάλει να καθίσει κοντά του· αυτή όμως αρνήθηκε.

-Άκουσε πρώτα, είπε.

Και όρθια μπροστά του, του διηγήθηκε όλη της τη ζωή, χωρίς ν' αφήσει τίποτα, τη βάφτισή της, την αδιαφορία της, τη σκληρότητά της, τον αρραβώνα της, τα λόγια που είπε, και που παρακίνησαν το βασιλόπουλο να πέσει στη λίμνη, το ταξίδι που έκαμνε για να βρει την καρδιά της, την αλλαγή και την επιστροφή της με όλες τις δυσκολίες που απάντησε.

Αφού τέλειωσε, την κοίταξε λίγη ώρα σιωπηλά ο βασιλιάς, εκεί που στέκονταν μπροστά του, με το κεφάλι τόσο ψηλά, τόσο υπερήφανη και όμως τόσο ταπεινωμένη. Ύστερα σηκώθηκε και με συγκίνηση την πήρε στην αγκαλιά του, τη φίλησε και της είπε:

-Πήγαινε με συ στο παλάτι του πατέρα σου. Θέλω να του πω πως το θεωρώ τιμή να σε κάνω νύφη μου.

Φώναξε αμέσως να κατεβάσουν στη στεριά το μαύρο του άλογο, και άλλο ένα άσπρο για τη βασιλοπούλα.

Βγήκαν από το καράβι και είδαν το γιατρό που περίμενε έξω.

-Πρόσταξε, βασιλιά μου, ο άνθρωπος αυτός να έλθει μαζί μας, είπε η βασιλοπούλα· του χρεωστώ τη ζωή μου, και πολύ περισσότερο από τη ζωή μου.

Αμέσως ο βασιλιάς έδωσε διαταγή να φέρουν και τρίτο άλογο, και όλοι μαζί καβαλίκεψαν και πήραν το δρόμο του παλατιού.

Στο δρόμο, ο τρομαγμένος κόσμος στέκονταν με απορία, κοιτάζοντας την περίεργη αυτή συνοδεία, τον ξένο βασιλιά με τον πορφυρένιο μανδύα, την κουρελιασμένη και ξυπόλητη κόρη, τυλιγμένη σ' ένα αντρίκειο επανωφόρι, και το χωριανό γιατρό, όλους σε λαμπρά άλογα καβαλικεμένους, και πίσω τους ο χρυσοστόλιστος στρατός, με τα μακριά γυαλιστά κοντάρια και τα χρυσοκέντητα φλάμπουρα.

Ο λαός, που περίμενε καταστροφές, παραξενεύονταν να βλέπει τόσο στρατό να περνά ήσυχα, χωρίς να πειράζει κανένα.

Μερικοί αναγνώρισαν την βασιλοπούλα τους και, καταλαβαίνοντας πως σ' αυτήν ίσως χρωστούσαν τη σωτηρία του τόπου, έπεσαν στα γόνατα και την προσκύνησαν. Άλλοι που δεν την γνώρισαν, έλεγαν πως ήταν νεράιδα και πως μάγεψε τον ξένο βασιλιά για να σώσει το νησί. Οι περισσότεροι δεν καταλάβαιναν τίποτε και φαντάζονταν χίλια μύρια μελλούμενα κακά.

Στο παλάτι ο βασιλιάς στέκονταν ανήσυχα στο παράθυρο κοιτάζοντας με το τηλεσκόπιο τη θάλασσα και τα καράβια· η βασίλισσα, καθισμένη δίπλα στο σοφά όπου ήταν πλαγιασμένο το βασιλόπουλο, έκλαιγε για το χαμό της βασιλοπούλας, όταν έφθασε η συνοδεία εμπρός στο παλάτι.

Καθώς είδε ο βασιλιάς τον ξένο άρχοντα και γνώρισε τη βασιλοπούλα ντυμένη στα κουρέλια κοντά του, κόντεψε να πέσει ανάσκελα.

Σ' ένα λεπτό όλο το σπίτι βρέθηκε στο δρόμο· η βασίλισσα με κλάματα έσφιξε την κόρη της στην αγκαλιά της και σύντομα έγιναν οι εξηγήσεις.

Ύστερα όλοι μαζί ανέβηκαν στο δωμάτιο όπου το βασιλόπουλο ήταν πλαγιασμένο, με κλειστά μάτια και λιγνεμένο πρόσωπο. Η βασιλοπούλα έπεσε στα γόνατα κι έπιασε το χέρι του.

-Συγχώρεσέ με! είπε.

Το βασιλόπουλο άνοιξε τα μάτια, την είδε και, από το φως που έλαμπε στο πρόσωπό της, κατάλαβε όλη την ιστορία.

Πέταξε τα σκεπάσματά του, σηκώθηκε μεμιάς και, παίρνοντας τη βασιλοπούλα από το χέρι, την πήγε στον πατέρα του.

-Βασιλιά μου και πατέρα μου, είπε γονατίζοντας μπροστά του· δώσε μας την ευχή σου· αυτή είναι η γυναίκα μου.

Κι έγινε ο γάμος με χαρές μεγάλες και ξεφαντώματα που βάσταξαν τρεις μήνες.

Αν θέλετε να ξέρετε και για τους άλλους τι έγιναν, τους ληστές όλους τους έπιασαν οι χωροφύλακες και τους πήγαν στο κάτεργο. Ο γιατρός έγινε ιδιαίτερος γιατρός του βασιλιά.

Αλλά εκεί δε σταμάτησε η ευγνωμοσύνη της βασιλοπούλας: επειδή γνώριζε την ευγενική του ψυχή, και δεν ξέχασε ποτέ τις δυστυχίες που είχε απαντήσει στο δρόμο της, όταν πήγαινε να βρει την καρδιά της, αυτόν τον έστελνε σε κάθε γωνιά του νησιού για να βλέπει ποιοι είχαν ανάγκη από βοήθεια. Γρήγορα έμαθαν οι φτωχοί και οι λυπημένοι ποιος ουε φρόντιζε· και όταν κανένας χωρικός έβλεπε το γιατρό να περνά με το μουλάρι του από κανέναν παράμερο δρόμο, καταλάβαινε πως σε κάποια φτωχική καλύβα θα ξανάμπαινε πάλι το φως και η χαρά, μαζί με τη βοήθεια που έστελνε η λατρεμένη του βασιλοπούλα.